

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

Kurikulum trening modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

Naziv:

Kurikulum trening modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

Izradili:

Karla Fabio Čubrić, MINGOR – Zavod za zaštitu okoliša i prirode
Katja Jelić, MINGOR – Zavod za zaštitu okoliša i prirode
Danijel Kanski
Sanja Matić Skoko
Ivana Petrina, Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva
Milena Ramov, JU Park prirode Telašćica

Način citiranja:

MINGOR (2022): Morsko ribarstvo za ne - ribare - Kurikulum trening modula

Fotografija na naslovnici:

Tajana Uzelac Obradović, DVOKUT-ECRO d.o.o.

Mjesto i datum izrade:

Zagreb, 28.10.2022.

Sadržaj:

Uvod	2
Tema 1. Uvod u trening	4
Tema 2. Zakonodavstvo i kako nastaje	5
Tema 3. Ribolovni alati i tehnike te njihov utjecaj	8
Tema 4. Tko i zašto prikuplja podatke?	11
Tema 5. Plivajmo prema istom cilju	12

Uvod

Ovaj trening modul odnosi se na usvajanje osnovnih znanja o funkcioniranju sektora morskog ribarstva u Hrvatskoj. Obuhvaća teme koje se odnose na zakonodavni okvir, ribolovne alate i tehnike te njihov utjecaj, prikupljanje podataka te načine i mogućnosti postizanja sinergije sektora ribarstva i sektora zaštite prirode. Namijenjen je djelatnicima u sektoru zaštite prirode, prije svega djelatnicima javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže (stručnoj i nadzornoj službi) te službenicima Uprave za zaštitu prirode i Zavoda za zaštitu okoliša i prirode pri Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja.

Cilj ovog trening modula je upoznavanje polaznika s nacionalnim i EU zakonodavstvom iz područja morskog ribarstva, unapređenje razumijevanja planskih dokumenata i obveza koje iz njih proizlaze i instrumenata upravljanja u morskome ribarstvu, podizanje svijesti o izazovima koji proizlaze iz zajedničke ribarstvene politike EU, unapređenje znanja vezano uz prikupljanje podataka i praćenje stanja bioloških resursa u moru te poboljšanje znanja o ribarskim alatima i tehnikama, i njihovom utjecaju na vrste i staništa.

Predmetni kurikulum je razvijen u sklopu usluge edukacije dionika za upravljanje Ekološkom mrežom kao dio OPKK projekta "Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000", koju provodi konzultant DVOKUT-ECRO d.o.o. i ZaVita d.o.o. Kurikulum je razvijen u suradnji s predstavnicima Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (Zavod za zaštitu okoliša i prirode), Javne ustanove Parka prirode Telašćica, i Ministarstva poljoprivrede – Uprava ribarstva.

Kurikulum modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

Trening modul: Morsko ribarstvo za ne-ribare

Trajanje treninga	Tri (3) dana
Ciljna skupina	Djelatnici javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže MINGOR (Uprava za zaštitu prirode i Zavod za zaštitu okoliša i prirode)
Ciljevi učenja	Upoznati se s nacionalnim i EU zakonodavstvom vezano uz morsko ribarstvo. Unaprijediti razumijevanje planskih dokumenata i obveza koje iz njih proizlaze kao i postojećih instrumenata upravljanja u morskom ribarstvu. Osvjestiti izazove koji proizlaze iz zajedničke ribarstvene politike EU. Unaprijediti znanje vezano uz prikupljanje podataka i praćenje stanja bioloških resursa u moru. Poboljšati znanje o ribarskim alatima i tehnikama i njihovom utjecaju na vrste i staništa.
Očekivani ishodi učenja	Po uspješnom završetku treninga polaznici će: – znati gdje pronaći svo nacionalno i EU zakonodavstvo vezano uz morsko ribarstvo i znati gdje potražiti pomoć u tumačenju zakonodavstva, – znati koji su osnovni mehanizmi upravljanja u ribarstvu i poznavati nadležnosti pojedinih institucija, – znati postupiti sukladno svojim ovlastima, – znati prepoznati obaveze koje proizlaze iz zajedničke ribarstvene politike EU i ciljeva zaštite prirode u Hrvatskoj, – vladati osnovnim pojmovima iz dijela prikupljanja podataka i praćenja stanja bioloških resursa u moru, – znati prepoznati ribolovne alate, njihove konstrukcijske karakteristike i namjenu, – moći bolje procijeniti utjecaj ribolovnih alata na pojedine vrste i staništa, – moći bolje predlagati mjere očuvanja za vrste/staništa i područja.
Sadržaj treninga	Trening se sastoji od pet (5) cjelina koje sadržajno doprinose navedenim ciljevima i ishodima učenja: 1. Uvod u trening 2. Zakonodavstvo o morskom ribarstvu i kako nastaje 3. Ribolovni alati i tehnike te njihov utjecaj na vrste i staništa 4. Tko i zašto prikuplja podatke u morskom ribarstvu? 5. Plivajmo prema istom cilju

Kurikulum modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

1.	Tema 1. Uvod u trening		
Ciljevi učenja	Polaznici su uvedeni u važnost i sadržaj treninga. Očekivanja polaznika su prikupljena. Polaznici su motivirani na aktivno sudjelovanje.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: - razumjeti kontekst, ciljeve i format treninga - razumjeti svrhu treninga		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
1.1	Uvod u sadržaj treninga i način rada	Predavanje/ Presentacija	45'
	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje sa sadržajem treninga i metodama učenja. - Upoznavanje s očekivanim ishodima učenja. - Upoznavanje sudionika treninga te njihovih očekivanja. 		

Kurikulum modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

2.	Tema 2. Zakonodavstvo i kako nastaje		
Ciljevi učenja	Upoznati se s nacionalnim i EU zakonodavstvom. Unaprijediti razumijevanje planskih dokumenata i obveza koje iz njih proizlaze kao i postojećih instrumenata upravljanja u ribarstvu.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: – znati gdje pronaći svo nacionalno i EU zakonodavstvo vezano uz morsko ribarstvo i znati gdje potražiti pomoć u tumačenju zakonodavstva, – znati koji su osnovni mehanizmi upravljanja u ribarstvu i poznavati nadležnosti pojedinih institucija.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
2.1	Nadležnosti i proces donošenja	Prezentacija	45'
	U sklopu ove podteme bit će obrađeno sljedeće: • Razjašnjavanje tko su glavni dionici u predlaganju i donošenju zakonodavstava na nacionalnoj i EU razini te pojasniti proces donošenja zakonskih propisa i izradu podloga koje njima prethode		
2.2	Nadležnosti i proces donošenja	Praktični rad	45'
	Kroz praktični rad identifikacija nadležnih institucija te upoznavanje s procesom donošenja zakonskih odredbi iz područja morskog ribarstva.		
2.3	Osnovni zakonodavni akti i izvori	Prezentacija	45'
	U sklopu ove podteme bit će obrađeno sljedeće: • Generalni pregled legislativnog okvira iz područja morskog ribarstva (nacionalne i europske legislative)		

Kurikulum modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

2.4	Osnovni zakonodavni akti i izvori	Praktični rad	45'
	Kroz praktični rad upoznavanje s relevantnim zakonskim propisima iz područja ribarstva		
2.5	Nadležnost za provedbu	Rasprava/ Grupni rad	45'
	U sklopu ove podteme bit će obrađeno sljedeće: <ul style="list-style-type: none"> • rad na konkretnim primjerima iz prakse 		
2.5	Planovi upravljanja	Prezentacija	45'
	U sklopu ove podteme bit će obrađeno sljedeće: <ul style="list-style-type: none"> • proces planiranja upravljanja te veza planova upravljanja (mjera) u odnosu na aktivnosti u području ribarstva 		

Preporučena literatura:

Internet stranice Ministarstva poljoprivrede – Uprava za ribarstvo: <https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=10>

Morski ribolov - općenito

- Zakon o morskome ribarstvu, NN 62/2017, 14/2019
- Pravilnik o granicama u ribolovnom moru Republike Hrvatske, NN 5/2011
- Pravilnik o povlastici za obavljanje gospodarskog ribolova na moru i Registru o izdanim povlasticama, NN 116/2017, 29/2018, 75/2018, 38/2019
- Pravilnik o povlasticama za obavljanje gospodarskog ribolova na moru u državnom vlasništvu, NN 34/2019
- Pravilnik o Registru ribarske flote Republike Hrvatske, NN 5/2019
- Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja i dostave podataka o ulovu u gospodarskom ribolovu na moru, NN 38/2018, 48/2018, 64/2018, 35/2020
- Naredba o popisu iskrcajnih mjesta za iskrcaj ulova s ribarskih plovila koja obavljaju gospodarski ribolov na moru, NN 53/2022, 112/2022
- Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu dostave društveno-gospodarskih podataka u ribarstvu, NN 79/2020
- Pravilnik o ovlaštenju za obavljanje ribolovnog turizma i registru o izdanim ovlaštenjima, NN 59/11

Kurikulum modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

- Pravilnik o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu NN 27/19, 77/20
 - Zaključak u vezi s mjerom potpore sektoru ribarstva i akvakulture kao pomoć uslijed poremećaja tržišta uzrokovanog agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine i njegovim učincima na lanac opskrbe proizvodima ribarstva i akvakulture, NN 104/2022
- Športski i rekreacijski ribolov na moru
- Pravilnik o športskom i rekreacijskom ribolovu na moru, NN 122/2017, 12/2018, 54/2018, 69/2020, 125/2020, 87/2021
- Posebna regulacija ribolova
- Pravilnik o obavljanju ribolova u zaštićenim područjima, posebnim staništima i područjima s posebnom regulacijom ribolova, NN 125/2020
 - Odluka o zabrani sakupljanja školjkaša (Bivalvia), puževa (Gastropoda), spužava (Spongia) i bodljikaša (Echinodermata) u Paškom zaljevu, NN 111/2020, NN 37/2021
 - Pravilnik o načinu obavljanja ribolova u posebnom staništu u akvatoriju ušća rijeke Raše u 2019. i 2020. godini, NN 98/2019
 - Pravilnik o posebnom režimu upravljanja ribolovom u dijelu akvatorija Jabučke kotline, NN 106/2019; 141/2020, 53/2022
 - Odluka o ribarskim plovilima autoriziranim za rad u Jabučkom džepu za razdoblje 2022. - 2026. godine, NN 147/2021, NN 56/2022
 - Pravilnik o zaštiti riba i drugih morskih organizama, NN 42/2016
 - Pravilnik o lovostaju jegulje (*Anguilla anguilla*) u 2022. godini, NN 60/2022
 - Pravilnik o lovostaju trpova (Holothuroidea), NN 29/2018
- Akvakultura
- Zakon o akvakulturi, NN 130/2017, 111/2018; 144/2020
 - Pravilnik o odobrenju za obavljanje djelatnosti akvakulture na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, NN 15/2019
 - Pravilnik o prikupljanju statističkih podataka o akvakulturi, NN 137/2021
 - Pravilnik o uvjetima i postupku za stjecanje prava na korištenje kopnenih voda radi obavljanja djelatnosti akvakulture, NN 8/2019
 - Pravilnik o kriterijima za utvrđivanje područja za akvakulturu na pomorskom dobru, NN 106/2018
 - Pravilnik o načinu vođenja registra ribnjaka u vlasništvu Republike Hrvatske, NN 94/2018
 - Pravilnik o dozvoli za akvakulturu, NN 17/2018
 - Pravilnik o Registru dozvola za korištenje stranih i lokalno neprisutnih vrsta u akvakulturi, Registru unosa i prijenosa i Popisu zatvorenih objekata akvakulture, NN 10/2018
- Zajednička ribolovna politika EU
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1380&from=EN>

Kurikulum modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

3.	Tema 3. Ribolovni alati i tehnike te njihov utjecaj		
Ciljevi učenja	Poboljšati znanje o ribarskim alatima i tehnikama te njihovom utjecaju na vrste i staništa.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: – znati prepoznati ribolovne alate, njihove konstrukcijske karakteristike i namjenu, – moći bolje procijeniti utjecaj ribolovnih alata na pojedine vrste i staništa, – moći bolje predlagati mjere očuvanja za vrste/staništa i područja.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
3.1	Aktivni ribolovni alati i tehnike	Prezentacija	45'
	U sklopu ove podteme bit će obrađeno sljedeće: ✓ pregled aktivnih ribolovnih alata i tehnika ✓ utjecaj na staništa i vrste primjenom određenih alata i tehnika		
3.2	Pasivni ribolovni alati i tehnike	Prezentacija	45'
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: ✓ pregled pasivnih ribolovnih alata i tehnika ✓ utjecaj na staništa i vrste primjenom određenih alata i tehnika		
3.4	Ribolovni alati i tehnike	Demonstracija i video prikaz	45'
3.5	Ribolovni alati i tehnike	Terenski rad	180'
3.6	Mjere upravljanja	Prezentacija	45'
	U sklopu ove podteme bit će obrađeno sljedeće: - prezentirat će se mjere upravljanja koje se propisuju i primjenjuju uz korištenje određenih ribolovnih alata i tehnika		

Preporučena literatura:

Internet stranice Ministarstva poljoprivrede – Uprava za ribarstvo: <https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=10>

Plivarice

- Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru okružujućom mrežom plivaricom-srdelarom, NN 105/2017, 37/2018, 20/2019
- Pravilnik o izdavanju odobrenja za obavljanje gospodarskog ribolova na moru okružujućom mrežom plivaricom - srdelarom, NN 69/2022
- Pravilnik o ribolovnim mogućnostima u gospodarskom ribolovu na moru okružujućom mrežom plivaricom-srdelarom, NN 23/2022
- Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru okružujućim mrežama plivaricom palamidarom, plivaricom ciplaricom, plivaricom lokardarom, plivaricom igličarom i plivaricom oližnicom, NN 30/2018, 49/2018, 62/2018, 78/2018, 87/2018, 27/21, 110/2021, 53/2022

Koće

- Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru pridnenom povlačnom mrežom - kočom, NN 102/2017, 74/2018, 20/2019
- Pravilnik o izdavanju odobrenja za obavljanje gospodarskog ribolova na moru pridnenom povlačnom mrežom - kočom, NN 69/2022
- Pravilnik o prostornom i vremenskom ograničenju obavljanja gospodarskog ribolova na moru pridnenom povlačnom mrežom - kočom u 2022. godini, NN 104/22
- Naredba o zabrani gospodarskog ribolova na moru pridnenom povlačnom mrežom kočom u dijelovima ribolovnog mora u 2018. godini, NN 48/2018
- Naredba o zabrani obavljanja gospodarskog ribolova na moru pridnenom povlačnom mrežom kočom u Jabučkom džepu, NN 65/2021
- Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru pelagijskom kočom, NN 104/2015, 89/2016

Dredže

- Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru dredžama, NN 48/2015, 55/2015, 12/2016

Potegače

- Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru obalnim mrežama potegačama, NN 30/2018, 49/2018, 78/2018, 54/2019, 27/2021, 100/2021, 55/2022

Pasivni alati i posebni načini ribolova

- Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru mrežama stajaćicama, klopkastim, udičarskim i probodnim ribolovnim alatima te posebnim načinima ribolova, osim članaka 26-30 koji su stavljani van snage NN 84/2015, 94/2015, 107/2015, 61/2017, 64/2017, NN

Kurikulum modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

30/2021

Obavljanje gospodarskog ribolova ronjenjem

- Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru ronjenjem NN 30/21, NN 72/2021, 53/2022, 99/2022
- Odluka o autorizaciji plovila za sakupljanje crvenog koralja (*Corallium rubrum*) s rokom važenja do 31. prosinca 2023. godine NN 100/2022, 115/22

Kurikulum modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

4.	Tema 4. Tko i zašto prikuplja podatke?		
Cilj učenja	Unaprijediti znanje vezano uz prikupljanje podataka i praćenje stanja bioloških resursa u moru.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: - vladati osnovnim pojmovima iz dijela prikupljanja podataka i praćenja stanja bioloških resursa u moru		
R. br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
4.1	Okvir za prikupljanje podataka (DCF)	Prezentacija	45'
	U sklopu ove podteme bit će obrađeno sljedeće: - pregled zakonskog okvira za prikupljanje podataka - načini prikupljanja podataka - ovlasti za prikupljanje podataka		
4.2	Okvir za prikupljanje podataka (DCF)	Demonstracija/ Terenski rad	45' (demonstracija) + 120' (terenski rad)
	U sklopu ove podteme bit će obrađeno sljedeće: - primjer načina prikupljanja podataka		
4.3	Procjena stanja stokova	Prezentacija	45'
	U sklopu ove podteme bit će obrađeno sljedeće: - pregled trenutnih najznačajnijih metoda procjena stokova		
4.4	Procjena stanja stokova	Pregled dobrih i loših primjera	45'
Preporučena literatura:			
<ul style="list-style-type: none"> – Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja i dostave podataka o ulovu u gospodarskom ribolovu na moru, NN 38/2018, 48/2018, 64/2018, 35/2020 – Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu dostave društveno-gospodarskih podataka u ribarstvu, NN 79/2020 – Zajednička ribolovna politika EU <p>https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1380&from=EN</p>			

Kurikulum modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

5.	Tema 5. Plivajmo prema istom cilju		
Cilj učenja	Osvjestiti izazove koji proizlaze iz zajedničke ribarstvene politike EU.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: - znati koji su osnovni mehanizmi upravljanja u ribarstvu i poznavati nadležnosti pojedinih institucija, - znati prepoznati obaveze koje proizlaze iz zajedničke ribarstvene politike EU i ciljeva zaštite prirode.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
5.1	Ciljne vrste i stanišni tipovi (Direktiva o staništima)	Prezentacija/Diskusija Rad na konkretnim primjerima	30'
	U sklopu ove podteme bit će obrađeno sljedeće: - pregled morskih ciljnih vrsta i stanišnih tipova od važnosti za područjeorskog ribarstva		
5.2	Osjetljiva staništa iz Mediteranske uredbe	Prezentacija/Diskusija Rad na konkretnim primjerima	30'
	U sklopu ove podteme bit će obrađeno sljedeće: - pregled osjetljivih morskih staništa iz Mediteranske uredbe		
5.3	Vrste koje se gospodarski koriste	Prezentacija/Diskusija Rad na konkretnim primjerima	30'
	U okviru ove podteme bit će obrađeno sljedeće: - pregled osnovnih i čestih vrsta koje se gospodarski koriste		
5.4	Slučajni ulov osjetljivih vrsta	Prezentacija/Diskusija Rad na konkretnim primjerima	30'

Kurikulum modula: Morsko ribarstvo za ne - ribare

	U okviru ove podteme bit će razrađeno sljedeće: - regulativa i postupanje te nadležnost u slučajevima slučajnih ulova osjetljivih vrsta		
<p><u>Preporučena literatura:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Direktiva o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (Council Directive 92/43/EEC)– Uredba Europskog parlamenta i vijeća o očuvanju ribolovnih resursa i zaštiti morskih ekosustava putem tehničkih mjera– Zajednička ribolovna politika EU https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1380&from=EN			